

мента, която “често дава тон” на душевната ритмика и на мелодичността на реакциите и проявите им към и в света, който ги окръжава и в който те живеят. Може би за оптимистичната жизненост на циганския темперамент оказва някакво (за съжаление непроучено досега) влияние и техният генетичен фонд, - това че те са продукт от смесване и сливане на различни етнически, етнокултурни и дори етнорелигиозни групи, което важи, макар и в различни пропорции и с относително различна значимост както за времето на тяхната минала, така и за времето на тяхната нова и най-нова история на съществуване.

Понеже казаното току-що може да провокира известни съмнения във връзка с превратната представа, че циганите са “затворена”, херметизирана етническа общност, че никой не би желал да се “смесва” и “слива” с тях, ще си позволя да напомня нещо от нашата съвременна действителност. Както вече споменах през последните десетилетия у нас живеят временно (краткотрайно или по-продължително) араби, виетнамци, кубинци и други иноетнични хора. Сред циганите вече са налице немалко деца, родени от извънбрачни и брачни връзки с представители на тези иноетнични групи в нашата страна. Наличието на този факт налага да се допуска, че той не може да не се отрази (разбира се, не така бързо, явно и в абсолютни мащаби) и на темперамента на тези млади потомци на ромите. По-точно, на ритъма на нагласите и реакциите им, на маниера им на държане спрямо различни обстоятелства и събития в техния живот.

Въведеният тук подход за обяснение на характерологията на циганите вече облекчава и изследването на техния **интелектуален потенциал**, обусловен, разбира се, също от различни условия, фактори и причини - общата историческа съдба на ромите, многообразните превратности в техния живот, мястото им в йерархията на социалната структура, формираните и функциониращите с векове отношения към тях от страна на “другите”, и т. н. Впрочем **интелектуалният потенциал** на ромите следва да се разглежда едновременно както откъм неговите ограничителни параметри на формиране и изява, така и откъм неговите позитивни възможности за реализация, - особено пък в рамките на строго определени